

Asia: VN/25733/2021

Luonnos Suomen digitaaliseksi kompassiksi

1. Kompassin tarkoitus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskusta koordinoiva Verke kiittää mahdollisuudesta kommentoida Suomen digitaalisen kompassin luonnosversiota. Pidämme digikompassia kokonaisuutena kattavana ja tarkoituksenmukaisena – ohjelma tuo hyvin esiin erilaiset yhteiskunnalliset näkökulmat. Erityisesti pidämme tärkeänä, että ohjelmassa linkitetään digitalisaatio vahvasti ekologiseen kestävyYTEEN.

Digitalisaatiokehityksessä ja sen ohjaamisessa keskeinen näkökulma on, miten yhteiskunnallisessa muutoksessa pidetään huolta kansalaisten yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta. Vaikka ohjelmassa on implisiittisesti tämä näkökulma esillä ikään kuin oletusarvona, olisi nähdäksemme tärkeää nostaa näkökulma ohjelmassa myös eksplisiittisesti sekä visiossa, tavoitteissa että toimenpiteissä

2. Haasteet ja mahdollisuudet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Koemme tärkeänä, että kansalaisten taidot digitalisoituvassa yhteiskunnassa eivät saa näyttäytyä liikaa taloudellisesta ja työvoimapolitiittisesta näkökulmasta, vaan elimellisenä osana kansalaisten arjenhallintataitoja ja kykyä kiinnittyä yhteiskuntaan. Digitaalisessa osaamisessa ei ole kyse pelkästään digitaalisten palvelujen käyttötaidoista, vaan kyvykkyydestä toimia digitaalisessa yhteiskunnassa. Vaikka Kompassin luonnoksessa nostetaan esiin digitaalisten keskeinen merkitys ja tunnustetaan sen yhteys osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen, olisi luonnoksessa voinut tuoda vahvemmin esiin, mitä osaaminen, osallisuus ja yhdenvertaisuus tarkoittavat digitaalisessa yhteiskunnassa, ja miten näitä periaatteita edistetään eri toimenpitein ja sitä kautta estetään kansalaisten digitaalisen kuilun ja eriarvoisuuden syveneminen.

Ohjelmassa ei myöskään nosteta riittävästi esiin Suomen maantieteellistä kokoa ja sen aiheuttamia haasteita yhteiskunnan digitalisoitumiselle ja alueellisen eriarvoisuuden lisääntymiselle. Miten

esimerksi harvaan asuttujen alueiden digitalisaatiota edistetään tai millaisia mahdollisuuksia ne voivat tarjota digitalisaatiolle esim. kokeiluympäristöinä?

Ohjelmassa todetaan: "Digitaitoja voidaan pitää jossain määrin uutena kansalaistaitona, joka digitaalisten palvelujen käyttämisen mahdollistamisen lisäksi voi monessa kohtaa vahvistaa osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia."

Ehdotamme asian painokkaampaa toteamista: "Digitaidot, kuten digitaalinen lukutaito, ovat digitalisoituvassa yhteiskunnassa kansalaistaito- ja oikeus. Ne mahdollistavat yksilön osallistumisen täysivaltaisesti digitalisoituvan yhteiskunnan toimintaan ja vahvistaa vaikuttamisen mahdollisuuksia."

3. Tavoitteet

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Katsomme, että ohjelman visiossa ei näy riittävän vahvasti kansalaisten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen. Siksi ehdotamme lausetta: "Vision tavoitteena on luoda digitaalisesti sivistynyt yhteiskunta, tukea osallisuutta pitäen kaikki mukana digitaalisessa yhteiskunnassa" muutettavaksi muotoon: "Vision tavoitteena on luoda digitaalisesti sivistynyt ja tasa-arvoinen yhteiskunta, tukea kansalaisten osallisuutta ja vaikuttamista pitäen kaikki mukana digitaalisessa yhteiskunnassa."

Ohjelmassa todetaan, että "perusta digitaidoille luodaan jo varhain" ja että "digitaitoja onkin kehitettävä systemaattisesti läpi koulutusjärjestelmän". Tutkimukset osoittavat, että suuri osa lapsista ja nuorista oppii keskeiset digitaidot vapaa-ajalla. Siksi olisi tärkeää tunnistaa koulujärjestelmän lisäksi muiden toimijoiden merkitys lasten ja nuorten sekä myös aikuisväestön digitaitojen vahvistajana. Niin ikään luonnoksesta puuttuu viittaus EU:n komission tuottamaan digitaalisen osaamisen viitekehykseen (DigComp) ja sen sovellettavuuteen ja mahdollisuuksiin kansallisessa kontekstissa.

Digitaitojen oppimisessa ohjelmassa korostuu elämänkaariajattelu. Tässä kohtaa haluamme muistuttaa myös inklusion näkökulmaa. Kuten Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan raportissakin (2021:25) todetaan digitaitojen opetuksesta, digitaalinen lukutaito on erityisen tärkeää esimerkiksi vähemmistöille ja yhteiskunnan marginaaleissa eläville ryhmille, sillä se edistää sosiaalista tasa-arvoa.

Osaamista koskevilla tavoitteilla ja mittareilla nostetaan esiin digitaalisen lukutaidon rinnalla kyberturvallisuus, joita voidaan edistää mediakasvatuksellisin keinoin. Pidämme tärkeänä, että nämä on nostettu ohjelmaan, mutta digiosaamisen kokonaisuutta tulisi mielestämme laajentaa

merkittävästi ja tunnistaa myös teknologia-, innovaatio- ja tulevaisuuskasvatuksen keskeinen rooli erityisesti lasten ja nuorten kansalaisvalmiuksien lisäämisessä.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

4. Avaintulokset

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

-

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

5. Mittarit

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

-

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

6. Tuloksellisuuden seuranta ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

7. Muut huomiot digikompassiluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Ilva Minna
Verke / Helsingin kaupungin nuorisopalvelut